

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
проф. Олександр ГОЛОВКО

2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
Менеджмент туристичного підприємства

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм»
освітня програма	«Туризм»
вид дисципліни	обов'язкова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	

2022/ 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

від " 30 " серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Олена ЄВТУШЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол № 1 від " 29 " серпня 2022 року

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом (керівником проектної групи) професійної програми «ТУРИЗМ»

освітньої-

Гарант (керівник проектної групи) освітньої-професійної програми «ТУРИЗМ»

(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від " 29 " серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Менеджмент туристичного підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм» підготовки магістра за спеціальністю 242 - «Туризм»

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою дисципліни є формування комплексу знань у сфері управління туристичним підприємством з точки зору системного підходу: вивчення підприємства як соціально-економічної системи, основними параметрами якої є цільове призначення, правові та нормативні засади діяльності, ресурси, процеси і структура, розподіл праці та ролей, соціальні відносини, що формують її організаційну культуру і забезпечують синергійний ефект діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів спеціальності «Туризм» з питань: суті підприємства, взаємозв'язок його внутрішніх елементів та зовнішнього середовища; особливості менеджменту на різних етапах життєвого циклу підприємства; специфіка управління різновидами підприємств та їх об'єднань; соціально-психологічні аспекти управлінської діяльності; ефективність управління підприємством; управління ризикозахищеністю підприємства, ознак та причин виникнення кризових ситуацій та ризику; стратегія розвитку організації та критеріїв її вибору; напрямки організаційного розвитку підприємства; створення та реєстрація підприємств різної організаційно-правової форми; організація основних видів управлінської діяльності; інтегральна оцінка факторів ризику та антикризового управління; аналіз ефективності управління та управлінського консультування. - формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 1. Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів національного розвитку

ЗК 3. Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі

ЗК 5. Уміння спілкуватися з експертами інших сфер діяльності по актуальних проблемах розвитку туризму і рекреації

ЗК 6. Уміння розробляти проекти та управляти ними

ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність визначати основні наукові поняття та категорії методології туризму та рекреації (туризмології) і застосовувати їх у професійній діяльності

ФК 2. Здатність використовувати методи наукових досліджень у сфері туризму та рекреації

ФК 3. Здатність аналізувати геопросторову організацію туристичного процесу і проектувати її розвиток на засадах сталості

ФК 4. Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики та механізмів регулювання туристичної діяльності

ФК 5. Здатність використовувати теорію і методи інноваційно-інформаційного розвитку на різних рівнях управління

ФК 6. Здатність до організації та управління туристичним процесом на локальному та регіональному рівнях, в туристичній дестинації, на туристичному підприємстві

ФК 7. Здатність розробляти та сприяти упровадженню регіональних програм розвитку сталого туризму

ФК 8. Здатність упроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно-туристичної діяльності

ФК 9. Розуміння механізмів взаємодії суб'єктів світового та національного туристичного ринків і положень соціально-відповідального бізнесу в туризмі та рекреації

ФК 11. Здатність до управління інформацією

ФК 18. Розуміння методів та інструментів економічного управління міжнародним туристичним бізнесом

ФК 20. Розуміння специфічних питань та сучасних підходів і технологій управління персоналом підприємств туристичної індустрії.

1.3. Кількість кредитів: 3

1.4. Загальна кількість годин: 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
10 год.	6 год.(2 ауд., 4 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
11 год.	
Самостійна робота	
69 год.	84 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

RH1	Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей туризму
RH3	Здатність використовувати інформаційно-інноваційні методи і технології в сфері туризму
RH5	Здатність оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері рекреації і туризму
RH6	Здатність здійснювати управління підприємством індустрії туризму та рекреації
RH7	Здатність розробляти та реалізовувати проекти в сфері рекреації, туризму, гостинності
RH11	Вільно володіти державною мовою і використовувати її в професійній діяльності
RH14	Використовувати комунікативні навички і технології, ініціювати запровадження методів комунікативного менеджменту в практику діяльності суб'єктів туристичного бізнесу
RH 16	Демонструвати соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень
RH 18	Нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики
RH 20	Ініціювати інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації

РН21	Здатність оцінювати та використовувати прогресивний вітчизняний та зарубіжний досвід економічного управління міжнародним туристичним бізнесом
РН 23	Здатність розробляти основні напрямки політики управління людськими ресурсами, застосовувати сучасні методи оцінки та технології стимулювання персоналу, пов'язувати стратегії управління людським капіталом з бізнес-стратегіями підприємства.
РН 24	Розуміння протокольних аспектів проведення ділових та дипломатичних заходів, крос-культурних особливостей ділових та підприємницьких стосунків, знання технологій організації прес-служби та роботи із засобами масової інформації у бізнес структурах.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Основні підсистем менеджменту організації
тема 2. Управлінські моделі
Тема 3. Основи антикризового управління
Тема 4. Управління ризикозахищенністю підприємства
Тема 5. Конкурентна політика організації
Тема 6. Ефективність управління організацією. Діагностика якості менеджменту організації

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ												
Тема 1. Основні підсистем менеджменту організації	17	1	1			15	15	1				14
Тема 2. Управлінські моделі	14	2	2			10	15	1				14
Тема 3. Основи антикризового управління	14	2	2			10	15	1				14
Тема 4. Управління ризикозахищенністю підприємства	14	2	2			10	15	1				14
Тема 5. Конкурентна політика організації	17	1	2			14	15	1				14
Тема 6. Ефективність управління організацією. Діагностика якості менеджменту організації	14	2	2			10	15	1				14
<i>Усього годин</i>	90	10	11			69	90	6				84

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основні підсистем менеджменту організації	1
2	Тема 2. Управлінські моделі	2
3	Тема 3. Основи антикризового управління	2
4	Тема 4. Управління ризикозахищеністю підприємства	2
5	Тема 5. Конкурентна політика організації	2
6	Тема 6. Ефективність управління організацією. Діагностика якості менеджменту організації	2
8	Разом	11

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна ф. н.	Заочна ф. н.
1	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Основні підсистем менеджменту організації»	15	14
2	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Управлінські моделі»	10	14
3	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Основи антикризового управління»	10	14
4	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Управління ризикозахищеністю підприємства»	10	14
5	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Конкурентна політика організації.»	14	14
6	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми «Ефективність управління організацією. Діагностика якості менеджменту організації»	10	14
9	Разом	69	84

6. Індивідуальні завдання

Планом не передбачено

7. Методи навчання

Методи навчання, як впорядковані способи взаємопов'язаної, целеспрямованої діяльності викладача та студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навсально-виховних завдань, реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Прийоми навчання (конкретні дії викладача та студентів), спрямовані на реалізацію вимог методів. Засоби навчання – різноманітне навчальне обладнання, яке використовується у системі пізнавальної діяльності, зокрема, технічні засоби.

7.1. Словесні методи навчання:

- лекція;
- бесіда;
- розповідь;
- пояснення;

7.2. Наочні методи навчання:

- ілюстрація;
- демонстрація;

7.3. Практичні методи навчання:

- метод робіт з письмовими джерелами;
- метод робіт з аудіо/ відеоматеріалами;
- практичні заняття.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Менеджмент туристичного підприємства» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у форма усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення оцінки, при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння розділів (проміжний контроль) - на практичних та семінарських підсумкових заняттях та/або виконанням індивідуальної семестрової роботи.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- розв'язування задач;
- виконання творчих завдань;
- виконання індивідуальної семестрової роботи.

Завданням контролю, який проводиться після вивчення розділів є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого модуля дисципліни. Розділ — це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навальної дисципліни. Кожен окремих розділ включає семінарські та практичні заняття, завдання для самостійної роботи, письмової контрольної роботи тощо. Оцінка, яка отримана студентом - це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занят. Сума балів, які студент **денної** форми навчання може набрати, дорівнює 60 (для студентів **заочної** форми навчання - 40).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань студентів.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.

4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання

Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку в 3 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових/екзаменаційних завдань — 40 (для студентів денної форми навчання) та 60 (для студентів заочної форми навчання)

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40.

Час виконання – до 80 хвилин

Вміст залікового завдання й оцінювання відповідей:

Теоретичне питання – 10 балів

Творче питання – 15 балів

Тести – 15 балів (6 тестових завдань x 2,5 бали)

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму залікового завдання (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел під час складання заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **залік в тестовій формі** (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Менеджмент туристичного підприємства», режим доступу <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5086>

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота						Разом	залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	60	40	100
10	10	10	10	10	10			

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирьохрівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про внесення змін в Закон України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. № 1282 – IV.
2. Державна програма розвитку туризму на 2002-2010 роки. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 р. № 583.
3. Основні напрямки розвитку туризму в Україні до 2010 р. Схвалено Указом Президента України від 10 серпня 1999 р. № 973/99.

Основна література

1. Бондар-Підгурська О. В., Глебова А. О. Ділове адміністрування (корпоративне управління) : навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2015.— 448с.
2. Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шканова О. М. Управління персоналом. 2-ге видання: Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 502 с.
3. Довгань Л.С., Малик І.П, Мохонько Г.А., Шкробот М.В. Менеджмент організації. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2017. 271 с.
URL:http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/22243/1/%D0%9C%D0%9E_2017.pdf
4. Марущак С. М. Оцінка та управління підприємницькими ризиками : навч. посіб. / С. М. Марущак, Г. В. Єфімова, О. В. Пащенко. Херсон : Олдіплюс, 2014 296 с.

5. Менеджмент організацій: Підручник / За заг. ред. Л. І. Федулової. – К. : Либідь, 2014. – 448 с.
6. Хомяков В.І. Менеджмент підприємства. – 2-ге вид., Х76 перероб. і доп. – Київ : Кондор, 2018. – 434 с.
7. Менеджмент і маркетинг туризму: навч. Посібник [Афонченкова Т.М., Булюк О.В., Масенко Б.П., та ін.]; за ред. О.Є. Лугіна. – К.: Видавництво Ліра, 2012 – 364 с.
8. Монастирський Г.Л. Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль: “Крок”, 2019. 368 с.
9. Теорія організації : підручник / Ю. В. Білявська, Н. В. Микитенко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 424 с. ISBN 978-966-629-971-3 DOI: <http://doi.org/10.31617/p.knute.2019-791>
10. Organizational Behavior: A Review of the Literature H. Randolph Bobbitt, Jr. and Orlando C. Behling The Journal of Higher Education [Vol. 52, No. 1 \(Jan. - Feb., 1981\)](#), pp. 29-44 (16 pages) Published By: Taylor & Francis, Ltd.
11. Piccarozzi, M.; Silvestri, C.; Morganti, P. COVID-19 in Management Studies: A Systematic Literature Review. Sustainability 2021, 13, 3791. <https://doi.org/10.3390/su13073791>
12. Schein E. H. Organizational culture and leadership. – San Fransisco, CA.: Jossey-Bass Inc., 2004. – 438 p. (The Jossey-Bass business & management series).
13. Circular Economy, Organizations, and Business Models: A Literature Review [Renato Chaves](#) and [Emmanuel Raufflet](#) Published Online:29 Jul 2020<https://doi.org/10.5465/AMBPP.2020.17143abstract>
14. [Destination and enterprise management for a tourism future](#) Larry Dwyer, Deborah Edwards, Nina Mistilis, Carolina Roman, Noel Scott [Tourism Management](#) Pages 63-74

10. Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://www.rada.gov.ua> – сервер Верховної Ради України;
2. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України;
3. <http://www.tourism.gov.ua> – сайт Державної туристичної адміністрації;
4. <http://www.restcon.ru> – сайт з питань ресторанного бізнесу;
5. <http://www.strani.ru> – сайт про міста та країни світу;
6. <http://worlds.ru/countries> – сайт про країни світу;
7. <http://travel.mail.ru> – сайт з інформацією про подорожі;
8. <http://www.top-hotels.ru> – сайт з інформацією про кращі готелі світу.

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин неперервної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Менеджмент туристичного підприємства», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5086>